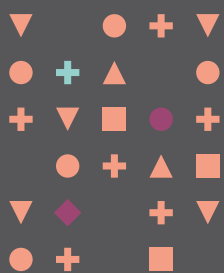

VIBORG
MUSEUM

Årsberetning
2018

INDHOLD

01. Indledning	3
02. Økonomi og besøgstal	4
03. Organisation	6
04. Formidling og kommunikation	12
05. Forskning og publikationer	16
06. Arkæologi	18
07. Samlingen	20
08. Hvolris Jernalderlandsby	22

Kolofon Indhold: Viborg Museum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg
Fotos: Viborg Museum
Layout: Anja Bloch-Hamre, grafisksuperhelt.nu
Udarbejdet: Maj 2019

01 INDLEDNING

2018 var et vigtigt år for Viborg Museum, hvor museet igen markerede sig som en væsentlig museumsattraktion og tog flere store skridt frem mod realiseringen af det nye Viborg Museum, der åbner i 2021.

Udstillingen om Årets Bil 1969-2019 blev den perfekte opfølger til succesåret 2016, idet en ambitiøs, men også svær realiserbar ide, blev kørt i mål med et stort besøgstal og gæster fra hele Jylland og Fyn. Udstillingen tiltrak samtidig et stort antal gæster, som ellers sjældent lægger vejen forbi et museum. Ydermere demonstrerede udstillingen, at et ligeværdigt samarbejde med et andet museum er løsningen, hvis man gerne vil realisere ambitioner, der er større, end man alene er i stand til at indfri.

I 2021 åbner et helt nyt Viborg Museum i Viborgs tidligere landsretsbygning. Efter en flerårig planlægningsperiode begyndte realiseringen af museet at blive mere konkret i 2018. To store fondsdonationer til nye udstillinger var en skøn blåstempling af projektet og et godt grundlag for at løfte de høje ambitioner. Fundraisingen til de nye udstillinger kom således godt fra start og kan forhåbentlig fuldendes i 2019.

Renoveringen af den nye museumsbygning på adressen Gråbrødre Kirke Stræde 3 går snart i gang. I 2018 blev der gennemført et EU-udbud for at finde den rette totalrådgiver til projektet. Denne blev valgt, og nu kan det spændende arbejde med at forandre bygningen til en moderne museumsbygning begynde.

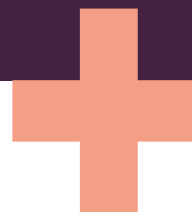
Også museumssamlingen havde et godt år i 2018. Viborg Museums nye magasinbygning på Tagtækkervej blev renoveret, således at det nu lever op til de krav, der skal opfyldes, når kulturarvens forgængelighed skal bekæmpes. Desuden blev arbejdet med afrensning af skimmelsvamp på store dele af samlingen i gamle magasin-kældre genoptaget og næsten bragt i mål. Ligeså blev det store arbejde med nedpakning og flytning af samlingen videreført i 2018.

Museets arkæologer havde som sædvanligt et særdeles travlt år. En meget stor udgravning på Arnbjerg syd for Viborg, hvor Viborg Kommune udstykker nye byggegrunde, blev gennemført henover en hed sommer, ligesom en lang række øvrige prøvegravninger og udgravninger blev gennemført effektivt og i godt og nært samarbejde med kommune og bygherrer.

Og så var der alt det andet. Forskningsprojekter, artikler, seminarer, udstillinger, foredrag, guidede ture, utallige henvendelser, pressemeddelelser, sociale medier, butikssalg, registrering af genstande, arkæologiske beretninger osv.

2018 var et succesfuldt år for Viborg Museum, men det var også et år, hvor museet måtte sande, at dets økonomi er meget begrænset. Driftstilskud fra kommune og stat kan dække de mest basale museumsopgaver uden nye initiativer. De store nye opgaver med f.eks. udviklingsarbejdet ifm. det nye museum, afrensning af skimmelsvamp og flytning af samlingen kan den smalle økonomi ikke bære.

Viborg Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum med ansvar for arkæologi og nyere tids historie i Viborg Kommune. Museet skal i henhold til Museumsloven indsamle, registrere, bevare, forske og formidle ansvarsområdet. Viborg Museum ejes og drives af Viborg Kommune, hvorfor dets bestyrelse er Viborg Kommunes Kultur- og Fritidsudvalg. Museet har hovedadresse på Hjultorvet 4 i Viborg, hvor administration, værksteder og dele af magasinet er placeret. Museets udstillinger var placeret i ejendommen på Hjultorvet 9-11, som tillige huser den øvrige administration samt Viborg Lokalhistoriske Arkiv, der også er en del af museet. Viborg Museum driver desuden afdelingerne Hvolris Jernalderlandsby og E Bindstouw. Museets hovedmagasin findes på Tagtækkervej i udkanten af Viborg.

ØKONOMI OG BESØGSTAL

Viborg Museum fik i 2018 et underskud på ca. 2,2 mio. kroner. Underskuddet kan fordeles på tre områder:

Ca. 800.000 kroner af underskuddet vedrører museets almindelige drift. Det skyldes ansættelse af personale til at håndtere nedpakningen af museumsmagasin og flytningen af dette og ansættelse af konservator til at forestå den nødvendige afrensning af skimmelsvamp i oldtidssamlingen, før denne kan flyttes fra de nuværende kældermagasiner til museets nye magasin. Desuden blev der overført et underskud fra 2017 til 2018 på kr. 186.000.

Ca. 600.000 kroner af underskuddet vedrører en afbetalingsordning for købet af nyt museumsmagasin, som Viborg Kommune har foranlediget.

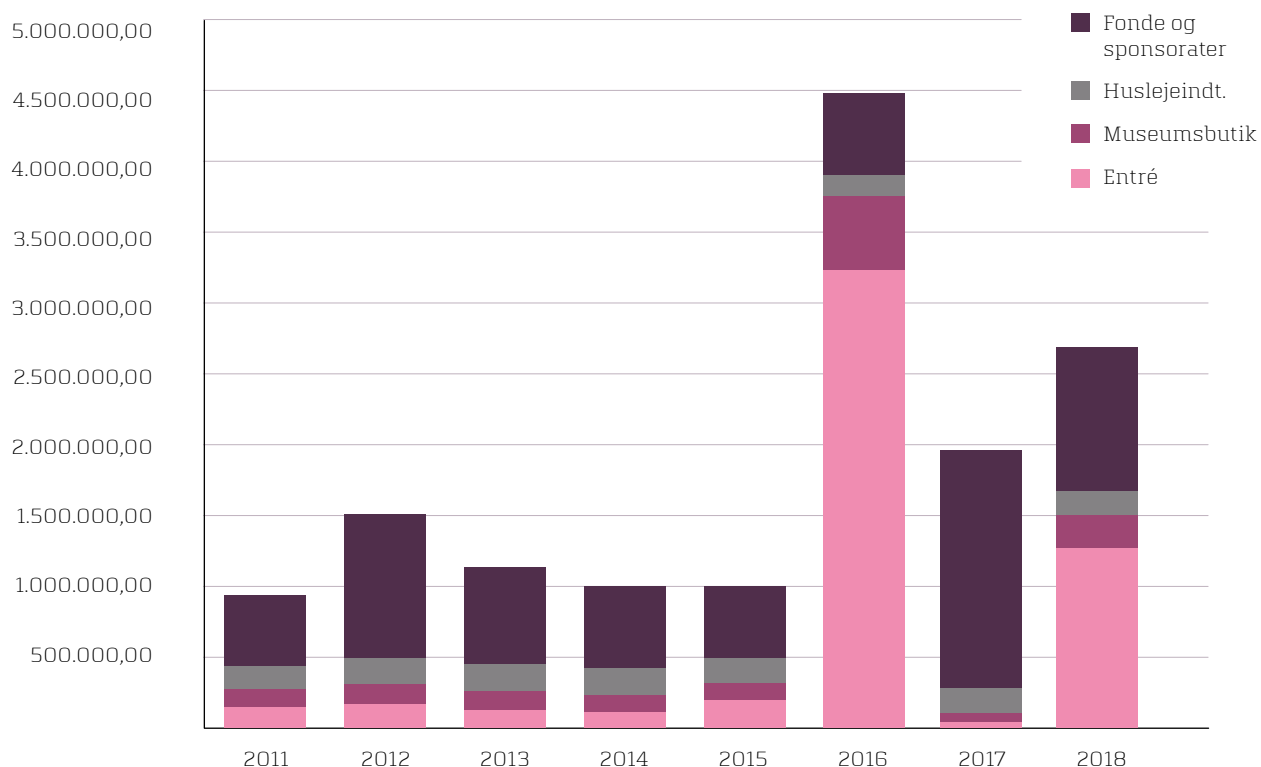
Ca. 800.000 kroner vedrører udstillingen om Årets Bil 1969-2019. Regnskabet herfor opgøres først i 2019, hvor entreindtægter fra udstillingsperioden i Hvidovre vil indgå.

Viborg Museum modtog i 2018 driftstilskud fra Viborg Kommune på 5.461.000 kroner og fra staten 1.468.000 kroner. Statstilskuddet er igen reduceret med 2%, og begge driftstilskud ligger i den absolut laveste ende ift. sammenlignelige museer. Viborg Museum har et af de laveste kommunale tilskud pr. indbygger i Danmark sammenlignet med andre museer, der både har ansvar for arkæologi og nyere tids historie. Museets driftsgrundlag har endda udviklet sig negativt set over den seneste 25-årige periode, da løn- og prisudviklingen overstiger det kommunale tilskuds udvikling.

Det står klart, at efter de stærkt øgede krav, som de seneste to museumslove i 2003 og 2014 påførte statsanerkendte museer med arkæologisk ansvar, med de nye og omfangsrige opgaver der er forbundet med udvikling af et nyt Viborg Museum, og med sikringen af museumssamlingen for fremtiden, er museets driftsgrundlag ikke tilstrækkeligt og er det heller ikke i fremtiden.

FIG. 1

Viborg Museums egen indtjening 2011-2018

Viborg Museums besøgstal for 2018 var det næstbedste i museets historie med et samlet tal på ca. 39.000. Besøgstallet er af gode grunde præget af særudstillingen Årets Bil 1969-2019. Den tiltrak i alt 19.000 gæster på tre måneder, hvoraf ca. 12.000 var entre-betalende gæster. Bortset fra 2016 er det, sammenlignet med alle andre år, endog meget flotte tal.

Museets øvrige aktiviteter tiltrak et tilfredsstillende antal gæster og deltagere, og Hvolris Jernalderlandsby havde et fint år med ca. 8.000 gæster.

Udover tallene i figur 2 havde Viborg Lokalhistoriske Arkiv i 2018 485 brugere på besøg, mens E Bindstouw havde 680 gæster.

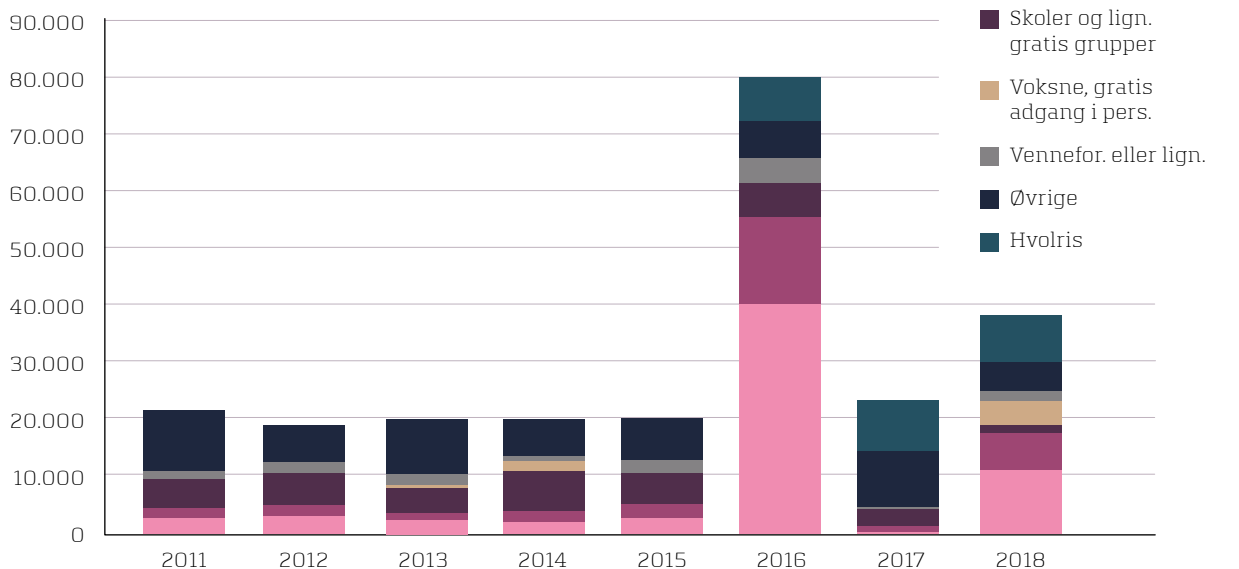
Fig. 1: Viborg Museum har de seneste tre år udviklet sin egenindtjening. Den øgede indtjening medfinansierer primært nye formidlings- og forskningsprojekter, hvor barren for ambitionsniveauet er sat højere end tidligere. Figuren er eksklusiv Hvolris Jernalderlandsby.

Fig. 2: Trods museet er i en transformationsperiode uden faste udstillinger, lykkes det alligevel at skabe aktiviteter med et meget stort antal brugere og besøgende.

FIG. 2

Viborg Museums besøgstal 2011-2018

ORGANISATION

Viborg Museums organisation blev i 2018 udvidet med to nye faste stillinger. Museet ansatte pr. 1. november udstillingsarkitekt Ivan Fuusgaard Sørensen, som får en central rolle i udviklingen af museets nye udstillinger, der åbner i 2021. Desuden fastansattes Morten Valdorff Rasmussen pr. 1.1. 2018 som eksternt finansieret arkæolog til at indgå i arkæologiteamets opgaver.

FASTANSATTE I 2018

- × **Brian Wiborg**
Museumschef
- × **Dan Ersted Møller**
Museumsinspektør, arkivleder
- × **Dorthe Schou**
Museumsassistent
- × **Elena Iluliana Nicolae**
Rengøringsassistent (20 t./uge)
- × **Hans Jørgen Vestergaard**
Arkivmedarbejder (7,5 t./uge)
- × **Jeannette Bylov**
Kommunikationsansvarlig, journalist
- × **Jesper Hjerminde**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Ida West Hansen**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Ivan Fuusgaard Sørensen**
Udstillingsarkitekt (tiltrådt 1. 11. 2018)
- × **Kamilla Fiedler Terkildsen**
Museumsinspektør, teamleder for arkæologiteamet
- × **Katrine Vestergaard**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Lars Agersnap Larsen**
Museumsinspektør, teamleder for forskningsteamet
- × **Lise-Mette Markvart**
Sekretær
- × **Margit Petersen**
Samplingsinspektør og teamleder for samlingsteamet
- × **Martin Mikkelsen**
Arkæolog (8t./mdr.)
- × **Mikkel Kielsen**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Morten Valdorff Rasmussen**
Museumsinspektør, arkæolog (tiltrådt 1.1.2018)
- × **Peter H. Iversen**
Museumsinspektør, historiker
- × **Rikke Johansen Smidt**
Formidlingsinspektør, teamleder for formidlingsteamet
- × **Sanne Boddum**
Museumsinspektør, arkæolog
- × **Susanne Nielsen**
Administrativ medarbejder
- × **Søren Vindvad**
Teknisk serviceassistent (18 t./uge)
- × **Trine E. Jensen**
Museumsformidler (fratrådt 28.2.2018)

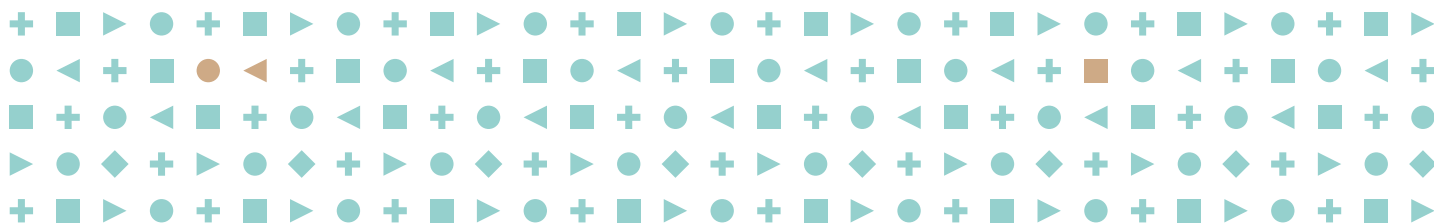
Antal årsværk inkl. projektansatte i 2018 på almindelig drift: 11,3

Antal arkæologiske årsværk inkl. projektansatte i 2018 finansieret af bygherrer iht. Museumslovens kap. 8: 8,3

PROJEKTANSATTE I 2018

- × **Casper Sørensen**
Arkæolog (hele året til Kap. 8)
- × **Stine Lucia Skødt Rasmussen**
Museumsinspektør, historiker (hele året til flytning af magasin)
- × **Ulla Krogh Henriksen**
Konservator (8 mdr. til afrensning af skimmelsvamp)
- × **Sabrina Christiansen Broch**
Arkæolog (4 mdr. til Kap. 8)
- × **Thomas Østergaard Frandsen**
Historiker (3 mdr. til Årets Bil 1969-2019)
- × **Julia Størup**
Arkæolog (2 mdr. til Kap. 8)
- × **Kirstine Schrøder Hansen**
Arkæolog (2 mdr. til Kap. 8)
- × **Simon Lindberg Neve**
Arkæologistuderende (5 mdr. til Kap. 8)
- × **Silja A. Christensen**
Arkæologistuderende (hele året, deltid)
- × **Helene Blichfeldt**
Arkæologistuderende (1 mdr.)

Hertil kommer ansættelse af fem deltids museumsværter.

SAMARBEJDER OG NETVÆRK

Viborg Museum indgår i samarbejder og netværk med andre museer og kulturinstitutioner, hvor det understøtter museets egen udvikling, og hvor museet kan understøtte fælles udviklingsarbejde med andre institutioner. Museet deltager aktivt i følgende samarbejder og netværk:

- × Det arkæologiske netværk blandt de arkæologiske museer i Region Midtjylland.
- × Det arkæologiske netværk blandt de fem nordvestjyske museer med arkæologisk ansvar.
- × Det arkæologiske forskningsnetværk Neolitisk Netværk.
- × Det internationale forskningsnetværk: ENCOUNTER: European Network for Country House and Estate Research
- × De internationale borgforskningsnetværker Château Gaillard, Castella Maris Baltici samt Magt, Borg og Landskab.
- × Det nationale netværk for nyere tids historie.

Viborg Museum deltager desuden i flere uformelle netværk, herunder en erfa-gruppe bestående af ledere og formidlingsinspektører fra tre nabomuseer i Holstebro, Herning og Randers samt en erfagruppe bestående af museumsledere fra lokalhistoriske museer i Region Midtjylland.

Viborg Museum er medlem af dansk ICOM, Organisationen Danske Museer (ODM), Midtjyske Museers Udviklingsråd (MMU) og MMEEx – Museernes videncenter for digital formidling.

ØVRIGE HVERV

Brian Wiborg er udpeget til ODM's rådgivende udvalg for turisme og oplevelsesøkonomi og sidder i bestyrelserne for: MMEEx – Museernes videncenter for digital formidling (medlem af FU), Den Erhvervsdrivende Fond Museums-tjenesten, Turistforeningen for Viborg og Omegn samt Bruunshaab Gamle Papfabrik.

Jesper Hjermand sidder i bestyrelsen for Det Levende Billedarkiv (formand), Viborg Virke samt foreningen Magt, Borg og Landskab.

Lars Agersnap Larsen sidder i bestyrelsen for Historisk Samfund for Viborg-egnen.

Margit Petersen sidder i bestyrelsen for E Bindstouws Venner.

Margit Petersen er medlem af ODM's samlingsnetværk og udpeget til arbejdsgruppen katastrofeberedskab.

Rikke Johansen Smidt sidder i bestyrelsen for Museumsformidlere i Danmark.

FAGLIG UDVIKLING OG BIDRAG

Deltagelse i regionale og nationale seminarer og konferencer og lign. inkl. bidrag med oplæg mv.

Jesper Hjermand deltog i Det Kongelige Nordiske Oldskriftselskabs Månedsmøde i København den 10. april. Jesper holdt oplæg om emnet "De fem Halder ved Viborg – nye arkæologiske undersøgelser i de tre middelalderlige voldsteder".

Jesper Hjermand deltog i Château Gaillard 29. konference med temaet Vivre au château i Château Thierry, Frankrig, den 26. til 30. august. Jesper holdt oplæg om emnet "Within and outwith the gate - outlines of daily life at Hald Castle, Denmark 1541-1546".

Jesper Hjermand og Lars Agersnap Larsen deltog i Magt, Borg og Landskabs konference i Nyborg, den 30. april. Jesper og Lars holdt oplæg om emnet "Udgravninger på Hald(erne). Metodik".

Brian Wiborg deltog i Kulturmødet på Mors 23.-24.8. og var deltager i DR's Historiequizen, der indgik i programmet.

Brian Wiborg deltog i MMEEx' seminar i Aarhus 27. august om fundraising og private sponsorater. Brian holdt oplæg om samarbejdet med private sponsorer i udstillingen Årets Bil 1969-2019.

Brian Wiborg deltog i Slots- og Kulturstyrelsens årsdag for museumsledere 19.11. og deltog i debatpanel under temaet oplevelsesdesign.

Lars Agersnap Larsen deltog i seminar om forskning på museerne og universiteterne på Museum Midtjylland, Herning, den 8. november.
Lars holdt oplæg om organiseringen af Viborg Museums forskning.

Lars Agersnap Larsen og Morten Valdorff Rasmussen deltog i det 31. Byarkæologiske Møde i Ribe den 7.-8. maj med temaet Byarkæologiens 3. og 4. dimension - digital integration af rum og tid i udgravning og forskning.
Lars holdt oplæg om emnet "På vej mod det digitale overblik. Erfaringer fra Viborg Museum".

Martin Mikkelsen og Casper Sørensen deltog i seminaret The Bronze Age of Thy - revisited på Museum Thisted, den 27. august.

Martin holdt oplæg om emnet "The frequency of two habitation units at farms from Bronze Age".
Casper holdt oplæg om emnet "Quantitative perspectives of social organization in early bronze age Thy".

Rikke Johansen Smidt deltog i Intraface-årsmøde på Tirpitz, Blåvand, den 26. februar.

Rikke opholdt oplæg om emnet "Historiebevidsthed og historiebrug i gymnasie og folkeskole i forbindelse med emnet Retsopgøret".

Brian Wiborg deltog i ODM's chefnetworksmøde i Middelfart 23.-24. januar.

Brian Wiborg deltog i Kulturministeriets konferencedag om fremtidens statslige museumstilskud i København den 25. januar.

Sanne Boddum, Ida Westh Hansen, Lars Agersnap Larsen, Peter. H. Iversen, Margit Petersen, Casper Sørensen og Katrine Vestergaard deltog i ODM's kulturhistoriske orienteringsmøde i Vejle den 12.-13. november.

Sanne Boddum, Ida Westh Hansen og Casper Sørensen deltog i seminaret Bronzealdermøde i Riddersalen, Museet på Sønderborg, den 4. oktober.

Sanne Boddum, Silja Arnfridardottir Christensen, Ida Westh Hansen, Mikkel Kielsen, Lars Agersnap Larsen, Morten Valdorff Rasmussen, Casper Sørensen, Kamilla Fiedler Terkildsen og Katrine Vestergaard deltog i studietur til Ribe og forskningsudgravningen Northern Emporium (SIM Posthustorvet), den 25. juni.

Jeannette Bylov, Stine Lucia Skødt Rasmussen og Rikke Johansen Smidt deltog i ODM's Formidlingsseminar i Middelfart den 6.-7. marts.

Peter H. Iversen og Lars Agersnap Larsen deltog i Jakob Kieffer-Olsens disputatsforsvar: Kirke og kirkestruktur i middelalderens Danmark på Aarhus Universitet, Aarhus, den 23. november.

Mikkel Kielsen deltog i Torben Trier Christiansens ph.d.-forsvar: The Productive Limfjord Region in Perspective. A Study of Metal Detecting Sites and Socioeconomic Development in Denmark, AD 400-1150 på Aarhus Universitet, Moesgård, den 17. april.

Lars Agersnap Larsen deltog i Per Jensens ph.d.-forsvar: Approaching Reality: Integrating Image-based 3D Modelling and Complex Spatial Data in Archaeological Field Recording på Aarhus Universitet, Moesgård, den 11. juni.

Lars Agersnap Larsen, Mikkel Kielsen, Kamilla Fiedler Terkildsen og Katrine Vestergaard deltog i symposiet From Central Space to Urban Place - Social organization of land in South Scandinavia AD 400-1100 på Odense Bys Museer, Odense, den 24. maj.

Lars Agersnap Larsen, Morten Valdorff Rasmussen og Katrine Vestergaard deltog i konferencen Middelalderens Rurale Danmark, MIRUDA 1: Bygning og bolig, gård og toft på Aarhus Universitet, Moesgård, den 29. november.

Margit Petersen deltog i Landsmøde i Dragt- og Tekstilnetværket på Museum Midtjylland, Herning, den 4.-5. september.

Kamilla Fiedler Terkildsen deltog i Slots- og Kulturstyrelsens Årsmøde i Roskilde, den 16. april.

DELTAGELSE I INTERNATIONALE KONFERENCER MV.

Mikkel Kiildsen og Kamilla Fiedler Terkildsen deltog i European Association of Archaeologists, EAA 2018 i Barcelona, Spanien, den 5. til 8. september.
Kamilla holdt oplæg om emnet "The tower of Toftum Naes - An outstanding building".

Morten Valdorff Rasmussen deltog i Conference on Cultural Heritage and New Technologies, CHNT 23, den 12. til 14. november i Wien, Østrig.

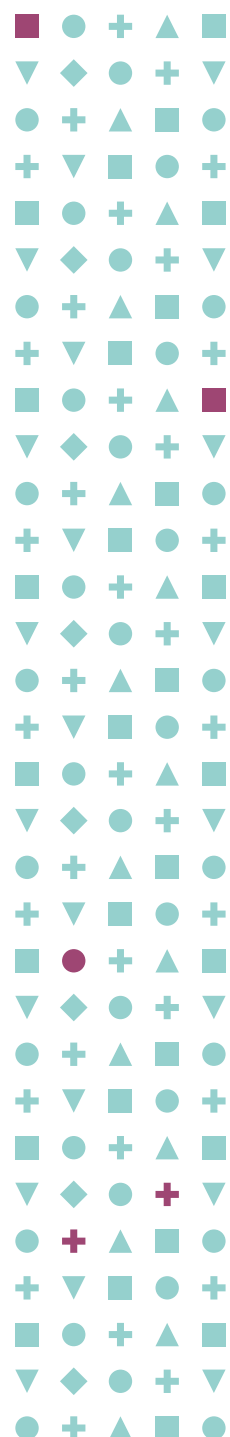
Rikke Johansen Smidt, Peter Iversen og Brian Wiborg deltog i åbningen af Filmmuseet i Potsdams udstilling om Olsen-Banden den 3. juli. Brian holdt tale til åbningen.

EFTERUDDANNELSE

Sanne Boddum, Ida Westh Hansen, Ulla Krogh Henriksen, Mikkel Kiildsen, Lars Agersnap Larsen, Margit Petersen, Stine Lucia Skødt Rasmussen, Morten Valdorff Rasmussen, Dorthe Schou, Kamilla Fiedler Terkildsen, Casper Sørensen, Katrine Vestergaard og Martin Mikkelsen deltog i 2-dages SARA-kursus (Samplingsregistrering og -administration) på Naturhistorisk Museum i Aarhus, henholdsvis den 12.-13., 26.-27., 28-29. november samt 5.-6. december.

Brian Wiborg deltog i kursus 17. 9. og 26.10. og medhørende inspirationstur til London 24.-25. 9. om kommercielle udviklingstiltag på kulturinstitutioner.

Brian Wiborg deltog i kursus om styring af projektportefølje i ODM 22. 6.

FORMIDLING OG KOMMUNIKATION

UDSTILLINGER

"Familien Danmark på hjul – Årets Bil 1969-2019" 5. oktober - 30. december

Viborg Museum åbnede den 5. oktober dørene til særudstillingen "Familien Danmark på hjul – Årets Bil 1969-2019" i en 1200 m² stor lagerhal på adressen Farvervej 23 i Viborg. Udstillingen, der blev skabt i samarbejde med Forstadsmuseet i Hvidovre, formidlede fem årtiers danmarks- og bilhistorie fortalt igennem 53 vinderbiler og en række spektakulære scenografier, animationer og aktiviteter. Både i koncept, volumen, indhold og visuel fremtoning brød udstillingen med traditionerne inden for kulturhistorisk formidling. Missionen var at udfordre grænserne for, hvordan museer på en ny og mere interessant måde kan formidle vores fælles historie, så både familier, børn og faginteresserede gæster kunne relatere sig til fortællingerne, underholdes og i det hele taget få en usædvanlig oplevelse. Udstillingen vist efterfølgende i Filmbyen i Hvidovre i perioden 24. januar – 23. april 2019. Følgende positive resultater kan udledes af udstillingen:

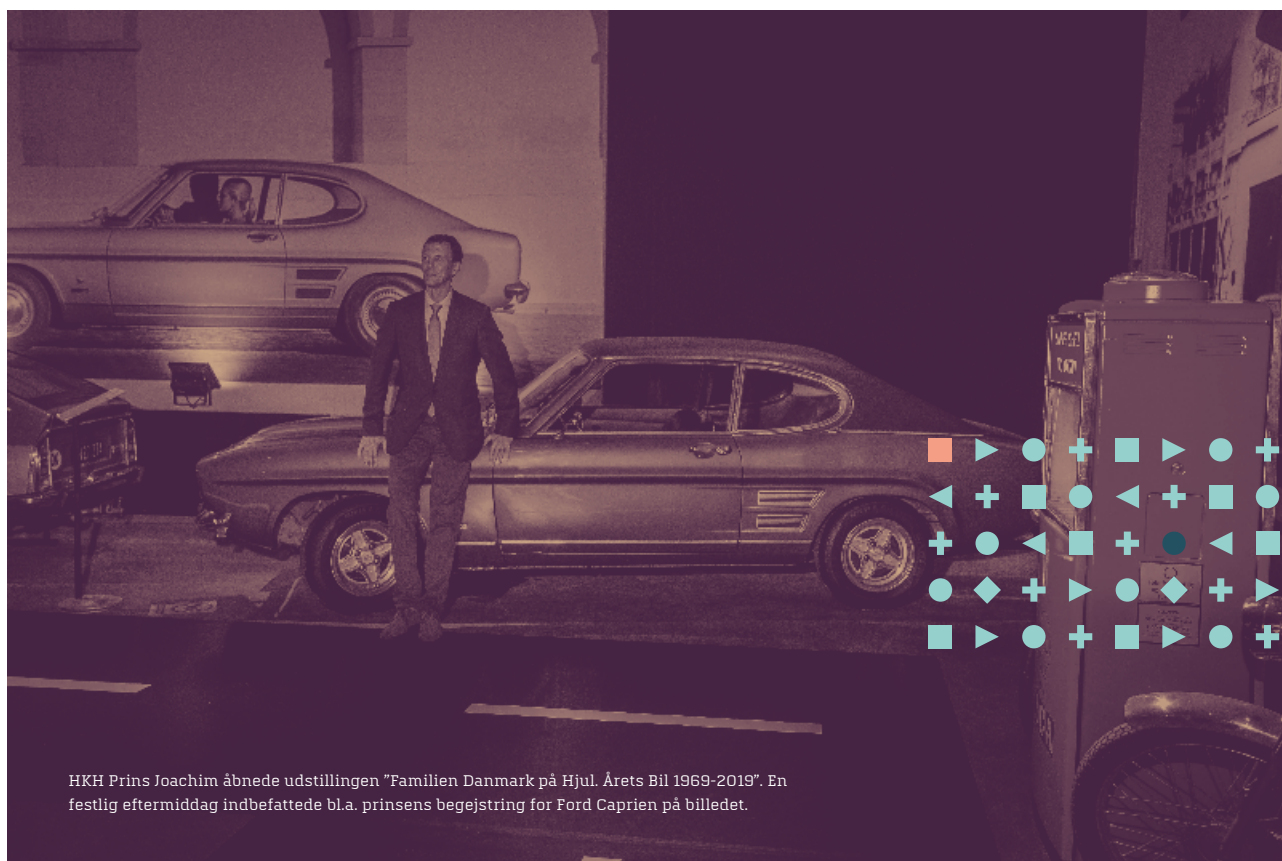
- × Det lykkedes Viborg Museum og Forstadsmuseet at skabe et udstillingskoncept og en samarbejdsform, der ikke før er set i Danmark. Udstillingen henvender sig desuden til en målgruppe, som museerne i Danmark sædvanligvis har svært ved komme i kontakt med. Med udstillingen er det ydermere lykkedes museerne at nytænke ideen om et lokalhistorisk museums rolle i en moderne oplevelsesøkonomisk kontekst.
- × Med et unikt udstillingskoncept formåede museerne at bryde en konformitet, der ofte præger biludstillinger i ind- og udland, og i stedet skabe en anderledes biludstilling. Placeringen i store industrihaller var perfekte rammer for en pladskrævende udstilling og gav mulighed for at lege i store formater med billeder, film, animation og scenografiske tidslommer. Tilmed understøttede det fortællingens autenticitet, at udstillingen fandt sted i industribygninger i erhvervsområder.
- × Målgruppen for udstillingen var bred, og udstillingen skulle henvende sig til både bilentusiaster og en bredere gruppe defineret som "Familien Danmark". Især var det ambitionen at aktivere de 12% af Danmarks befolkning, som ifølge Slots- og Kulturstyrelsens seneste kulturvaneundersøgelse aldrig har været på et kulturhistorisk museum før. Ydermere var det en ambition at tiltrække gæster udenfor de to museers eget geo-

grafiske ansvarsområde. En repræsentativ undersøgelse blandt museets gæster viste, at alle disse ambitioner blev indfriet.

- × I tilknytning til udstillingen er det lykkedes at skabe en omfattende dialog mellem museerne og bilentusiaster og ikke mindst facilitere en dialog mellem bilentusiaster selv på udstillingens egen Facebookside, hvor bilhistorien er i fokus. Siden følges i skrivende stund af 6.250 personer.
- × Et unikt samarbejde mellem Viborg Museum og Forstadsmuseet førte til realiseringen af udstillingen. Museerne har indgået en solidarisk kontrakt, hvor de sammen står last og brast vedr. projektets økonomi. De har desuden produceret og afviklet udstillingen ved at bringe de to organisationers forskellige kompetencer i spil i et fælles udstillings-team. Ingen af de to museer kunne have produceret en udstilling på dette ambitionsniveau alene, og samarbejdet er et eksempel til efterfølgelse for andre museer, hvis ambitioner rækker højere, end egne kræfter umiddelbart kan bære.
- × Samarbejdet mellem de to museer medfører, at en idé opstået på det ene museum, også kommer museums-gæster i det andet museums region til gode. Således udbredes udstillingen til en langt større geografisk målgruppe.
- × Udstillingens realisering skyldtes også et flot samarbejde med sponsorer og bilbranchen. Det økonomiske grundlag for projektet blev skabt via markante sponsorater fra det private erhvervsliv, og en meget stor del af kommunikation og markedsføring omkring udstillingen sker gennem samarbejder med bilbranchen.

En repræsentativ undersøgelse i Viborg viste følgende resultater:

- × 39% af gæsterne svarede, at de sjældent/aldrig går på museum.
- × 94% af gæsterne svarede, at de var enige eller meget enige i udsagnet: "Udstillingen var en god oplevelse".
- × 90% af gæsterne svarede ja til udsagnet: "Udstillingen giver mig lyst til at gå på museum igen".
- × 71% af gæsterne boede ikke i Viborg Kommune, men kom jævnt fra hele Jylland og Fyn.

"Her hvor vi mødes - en udstilling om kult og magt i vikingetiden" 16. juni - 23. juni

I samarbejde med Carte Blanche og med økonomisk støtte fra Region Midtjyllands kulturmidler gennemførte Viborg Museum i 2018 projektet "Gentænkning af museet". Projektet gik ud på at udvikle museets udstillingspraksis og formidlingsmetoder med hjælp fra det lokale teaters instruktører og performere. Som et slutpunkt i processen præsenterede museum og teater i fællesskab en udstilling. Udstillingen, som tog udgangspunkt i vikingetidens Viborg, hed "Her hvor vi mødes" og kunne opleves under Viborg Snapsting 2018.

"Tribute to Viborg", Fejring af 1000 års Viborg historie, løbende året igennem

For at fejre byens 1000 år har kunstneren Sergei Sviatchenko i Viborgs gamle rådhus gennem det meste af 2018 udarbejdet en kæmpe collage - en visuel fortælling om Viborgs 1000-årige historie. Sviatchenko har samarbejdet med museumsinspektør Jesper Hjermand fra Viborg Museum og udvalgt sit materiale ud af hundredvis af historiske kilder: tekster og billeder om vigtige begivenheder og personligheder igennem den tusindårige periode.

"Julemandens datter - en rejse ind i filmens verden" 9. november - 28. december

Julestemning på Viborg Museum kunne i 2018 hentes i de fantastiske filmkulisser til årets biograf-julefilm for børn, hvor Viborg Kommune var hovedkulisse. Filmen hed "Julemandens datter". Den kommende museumsbygning fungerede under optagelserne som "Den Internationale

Julemandsskole" og var et af filmens største sets. I en udstilling for hele familien kunne gæsterne opleve filmens eventyrlige univers.

"FotoDage" 4. maj - 27. maj

Viborg Museum deltog i samarbejdet med andre kulturinstitutioner i midtbyen om endnu en gang at sætte fokus på fotografiet. FotoDage lånte lokaler i den nye museumsbygning og præsenterede her fire udstillinger med det fællestema "Baglandet".

"French Kiss" 24. september - 20. oktober

French Kiss blev skabt af The Animation Workshop i den gamle museumsbygning på Hjultorvet. Udstillingen var offentlig tilgængelig under Viborg Animationsfestival og tre uger frem. Udstillingen bød velkommen til dristige og uafhængige instruktører, animatorer og visuelle udviklere fra Frankrig.

E Bindstouw 1. juli - 31. august

Verdens mindste frilandsmuseum, E Bindstouw, er i år blevet passet udelukkende af frivillige kræfter fra Lysgård. En god håndfuld aktive borgere fra lokalområdet har taget imod gæster og grupper i det lille skolefæstehus i årets varmeste måneder. Der er stadig en god interesse for historien omkring Steen St. Blichers relation til det lille sogn, for fortællingerne om de nøjsomme og flittige sognebørn i Lysgård, for deres hosebånd og for deres helt særlige hjemmeindustri af uld.

EVENTS

"Game of Thrones og Danmarkshistorien" 2. marts

Viborg Museum bød inden for til et specialarrangement med musikalske indslag, spisning ved langborde, fælles-sang og et unikt foredrag om danmarkshistorien kontra hitserien Game of Thrones. Viborg Museum havde allieret sig med elever fra Østerskov Rollespilsefterskole i Hobro, så det emmede af middelalder og eventyr. Aftenens foredragsholder, adjunkt og Ph.d. Andreas Bonde Hansen, har forsket i formidling af kulturarv fra vikingetid og middelalder.

"Forskningens Døgn 2018" 21. april

De fremmødte på hovedbiblioteket i Viborg kunne denne dag høre arkæologerne Lars Agersnap og Casper Sørensen fortælle om den nyeste teknologi og de nyeste metoder inden for arkæologi. Teknologierne hjælper os med at blive uhyre præcise i forhold til dateringer, identifikation af materialer og dna i det materiale, vi udgraver.

"Fortidsmindedag 2018" 22. april

Arkæolog og museumsinspektør Kamilla Fiedler Terkildsen guidede denne dag gæsterne på en udendørs tur rundt til Viborgegnens mest monumentale begravelser fra bondestenalderen. Hun fortalte bl.a. om begravelsesriter og forfædre kult. Først besøgte Kardyb langdysse, der er Danmarks længste. Herefter gik turen til Iglsø jættestuen, hvor de besøgende kunne kravle ind i de to kamre og få en fornemmelse af stemningen i stenalderen.

Kulturnatten, 12. oktober

Under titlen "Bilquiz på Viborg Museum" deltog museet i år i den lokale kulturnat med et særarrangement i vores nye museumsbygning. Vi gav gæsterne mulighed for at dyste på forskellig vis: i en bilquiz, ved hjælp af bilkort og på en legetøjsracerbane. På højkant stillede museet til gengæld en stak fribilletter til særudstillingen "Familien Danmark på hjul - Årets Bil 1969-2019".

LEGO® eventen "Build the Change"

3. november - 7. november

I begyndelsen af november afholdt museet, sammen med LEGO®, eventen "Build the Change" i særudstillingen Familien Danmark på hjul. Temaet var fremtidens bil. Udstillingens gæster og godt 1400 skoleelever slap fantasien løs og byggede ud ad det halve ton Lego, omkring 2.500 biler som blev præsenteret i udstillingen.

Særarrangement ved Christian Grau,

21. november og 10. december

Viborg Museum allierede sig i efteråret med den kendte bil- og livsstilsekspert fra TV2, Christian Grau. Sammen arrangerede vi to spændende og underholdende aftener i vores udstilling "Familien Danmark på Hjul - Årets Bil 1969-2019". Aftenen startede med Christian Graus foredrag, hvor han fortalte om de mange herlige biler, der er kåret som Årets Bil siden 1969. Dernæst tog Christian Grau og museumsinspektør Dan Ersted Møller alle gæster med på en underholdende rundtur i udstillingen.

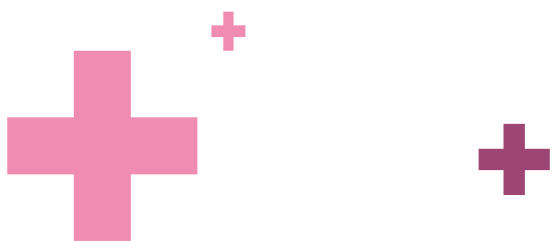
Onsdagsforedrag

Onsdagsforedragsrækken kører hver vinterhalvår på Viborg Museum og besøges af 25-75 deltagere pr. gang. Der er typisk 10 foredrag per sæson, og indholdet veksler mellem lokal- og nationalhistorie krydret med andre tematiske fortællinger. Fra 2018 kan bl.a. fremhæves foredraget "Europa i antikkens spejl" ved ph.d. Annette Højen Sørensen, "Mageløs, Navnløs, Brændevinsgade, Dumpen og Brædepanden" ved arkivleder Dan Ersted Møller og "Høj-stene - en monumental skibssætning ved Gudenåen" ved arkæolog og ph.d. Mogens Skaaning.

Foredrag, byvandring mv.

Museets medarbejdere kaldes ofte ud til foredrag i foreninger, på virksomheder og på andre museer. Temaerne er mestendels aktuelle faglige arbejdsområder, ligesom udviklingen af det nye Viborg Museum er genstand for stor interesse også i foredragsform. Ligeledes benyttes museets medarbejdere ofte til byvandring i Viborg og Viborgs opland - ikke mindst på De fem Halder.

PR, MARKEDSFØRING OG SOME

Markedsføring og samarbejder

Med varierende budgetter fra udstilling til udstilling sørger Viborg Museum for at skabe synlighed omkring museets aktiviteter med både outdoor-kampagner såvel som markedsføring i trykte og online medier. Museet arbejdede i 2018 fortsat i sin markedsføring og aktiviteter sammen med en række stærke samarbejdspartnere såsom egns-teateret Carte Blanche, Odin Teateret, Holstebro Museum, Forstadsmuseet i Hvidovre, Viborg Kommunes markedsføringsteam, det grafiske bureau D'Rouge, VisitViborg og mediebureauet Why Orange mm. ud fra den devise, at vi sammen står stærkere og dermed opnår større synlighed og en skarpere profil som et moderne statsanerkendt museum.

Pressemøder

Viborg Museum inviterede i 2018 den nationale, regionale og lokale presse på to pressemøder: Det første pressemøde foregik i forbindelse med åbningen af Viborg Museum og Forstadsmuseet i Hvidovres særudstilling "Familien Danmark på hjul - Årets Bil 1969-2019" den 5. oktober. Her var der et stort fremmøde af journalister fra de store nationale blade samt regional og lokal presse. Derudover arrangerede Viborg Museum igen den 23. oktober et pressemøde, hvor det enestående fund af beviset på, at Niels Bugges borg har ligget der, hvor slotsruinen ligger i dag ved De Fem Halder, blev præsenteret.

Sociale medier

Viborg Museum kommunikerer museets mange historier, aktiviteter og nyheder ud via Facebook, der i 2018 talte to forskellige profilsider - museets egen og særudstillingen Familien Danmark på hjul - Årets Bil 1969-2019. Vores tilstedeværelse på de sociale medier skaber et virtuelt mødested, hvor vi hurtigt kan komme i dialog med vores brugere. Vores ambition er at markere os som nyskabende bymuseum med unikke udstillinger og formidling af arbejdet med at skabe et moderne bymuseum i helt nye rammer, der skal åbne i 2021. Derudover er museets Facebookside også et mini-videncenter for museets mangeartede opgaver, hvor særligt det arkæologiske arbejde er i fokus. I 2018 er vi nået 3604 brugere på museets egen Facebookprofil og Årets Bil Facebooksiden har 6250 brugere.

UNDERVISNING

AKSOM

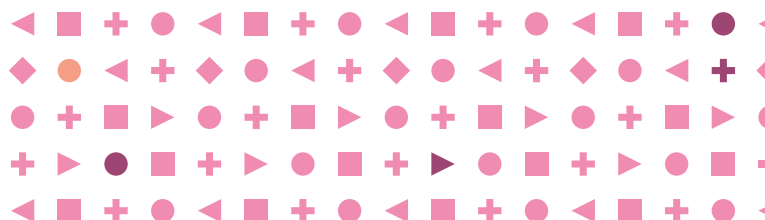
Viborg Museum har siden 2015 været en del af det nationale projekt AKSOM, som dyrker relationen mellem museum og skole. Museet samarbejder med Løgstrup Skole i projektet. Det betyder, at vi har et helt særligt forhold til flere klasser fra Løgstrup Skole, fordi vi har adopteret dem. Klasserne besøger museet i forbindelse med undervisningen og får specialsyede oplevelser. I 2018 har vi haft forløb om "Viborg på Absalons tid", "Viborg Snapsting og 1700-tallet" og "Reformationen i Viborg".

GYMUSKO

GYMuSKO handler om at bygge bro mellem historiefaget i folkeskolen og i gymnasiet med museet som link og mødested. Vi har i foråret 2018 arbejdet videre med et projekt fra 2017, som handlede om Retsopgøret efter 2. verdenskrig. Det var sammen med en historielærer og en dansklærer fra Viborg Gymnasium og HF og med en historielærer fra Løgstrup Skole. I efteråret 2018 er vi påbegyndt et nyt emne omkring demokrati og industrialisering, hvor gymnasiefaget oldtidskundskab også har været ind over demokratidelen.

"Kend dit land - Kongehyldning Viborg"

I august og september arrangerede Viborg Museum 11 byvandring om de 35 kongehyldninger, som har fundet sted i Viborg fra 1000-11660. Byvandringene var bestilt af 4. klasser fra Viborg Kommune som deltog i Kulturministeriets projekt "Kend dit land". Projektet var koordineret lokalt af KLC i Viborg.

FORSKNING OG PUBLIKATIONER

Museet har i 2018 haft en betydelig forskningsaktivitet og har gennemført både selvfinansierede undersøgelser samt projekter på bevillinger fra fonde og offentlige myndigheder. Flere af forskningsresultaterne tiltrak sig opmærksomhed fra medierne. Ved udgangen af 2018 har museet opfyldt Slots- og Kulturstyrelsens krav til de arkæologiske museers forskningsproduktion i den 5-årige periode fra 2014-18.

FORSKNING

Elitemiljøer i Jylland i yngre jernalder

"Elitemiljøer i Jylland i yngre jernalder" skal belyse modeller for udpegning af lokaliteter med potentiale til at rumme elitemiljøer, som det bl.a. kendes fra Toftum Næs ved Stoholm. Projektet er støttet af Slots- og Kulturstyrelsen, og det udføres i 2017-18 af museumsinspektør Kamilla Fiedler Terkildsen fra Viborg Museum. Artiklen blev trykt i KUML 2018.

The City Dwellers

"TheCityDwellers - Migration and Health in Medieval Viborg" skal gennem antropologiske og kemiske undersøgelser bl.a. belyse, hvorfra middelalderens viborgensere kom. Projektet er støttet af Det Frie Forskningsråd, og det udføres i 2016-19 af ADBOU ved Retsmedicinsk Institut og CHART ved Institut for Fysik, Kemi og Farmaci, begge Syddansk Universitet, i samarbejde med Jesper Hjermand og Lars Agersnap Larsen fra Viborg Museum.

Viborg Sygehus

"Det midtjyske Rigshospital. Viborg Sygehus 1889-2011" er et bogprojekt om Viborg Sygehus, der skal belyse historien om Regionshospitalet Viborg og dets store indflydelse på det omkringliggende samfund. Regionshospitalet Viborg og Viborg Museum står bag projektet, som udføres i 2017-19 af Peter H. Iversen fra Viborg Museum. Bogen udgives i april 2019 og bliver andet bind i museets bogserie Viborg-studier.

Ritualiserede biografier af tragtbægerøksker

"Ritualiserede biografier af tragtbægerøksker fra det sydlige Limfjordsområde" skal gennem slidsforsanalyser belyse stenøkseres anvendelse fra færdigt produkt til deponeret genstand og derved danne nyt indblik i den religiøse sfære af tragtbægerkulturens deponeringspraksis samt i de forhistoriske samfund. Projektet er støttet af Slots- og Kulturstyrelsen, og det udføres i 2018-19 af museumsinspektør og arkæolog Casper Sørensen fra Viborg Museum i

samarbejde med Mathias Paul Bjørnevad Jensen fra Aarhus Universitet.

Døden i centrum

"Døden i centrum" er et tværmusealt forskningssamarbejde mellem de 10 arkæologiske museer i Region Midtjylland, der skal belyse yngre jernalders begravelser. Projektet er støttet af Augustinus Fonden, og det udføres i 2018-19 af Sanne Boddum og Mikkel Kielsen fra Viborg Museum.

De fem Halder

"De fem Halder" indbefatter målrettede forskningsbaserede arkæologiske undersøgelser, som skal tilvejebringe ny viden om såvel de tre middelalderlige voldsteder, såvel som de to herregårdsfaser i området. Den nye viden skal indgå i en ny formidling af De fem Halders historie. Bag projektet står Naturstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Viborg Kommune, samt venneforeningen De Fem Halder, og det er støttet af A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal. De arkæologiske undersøgelser udføres i 2016-19 af Jesper Hjermand, Lars Agersnap Larsen, Morten Valdorff Rasmussen med flere fra Viborg Museum.

PUBLIKATIONER

Bøger

- × Status og samfundsstruktur i yngre bronzealders kulturlandskab. Yngre bronzealders kulturlandskab vol. 6. Redaktion Sanne Boddum, Viborg Museum og Niels Terkildsen, Holstebro Museum.

Artikler

- × Sanne Boddum og Kamilla Fiedler Terkildsen: Hvilmose. I: Lange linjer i landskabet. Hulbælter fra jernalderen (red. Palle Eriksen og Per Ole Rindel), s. 220-231.
- × Jesper Hjeremind: I Viborg krones den danske konge - på sporet af et muligt kongsgårdsområde ved Viborg Sønderød 1018. I: Fra Viborg-egnen 2018, s. 67-99.
- × Lars Agersnap Larsen og Kamilla Fiedler Terkildsen: Ingstrup Østergård I. I: Lange linjer i landskabet. Hulbælter fra jernalderen (red. Palle Eriksen og Per Ole Rindel), s. 287-291.
- × Mikkel Kielsen og Kamilla Fiedler Terkildsen: Ingstrup Østergård II. I: Lange linjer i landskabet. Hulbælter fra jernalderen (red. Palle Eriksen og Per Ole Rindel), s. 292-294.
- × Dorthe Kaldal Mikkelsen og Martin Mikkelsen: Liseborg. I: Lange linjer i landskabet. Hulbælter fra jernalderen (red. Palle Eriksen og Per Ole Rindel), s. 77-90.
- × Martin Mikkelsen: Magtens kulturlandskab på Viborg-egnen i yngre bronzealder. I: Status og samfundsstruktur i yngre bronzealders kulturlandskab (red. S. Boddum og N. Terkildsen). Yngre bronzealders kulturlandskab vol. 6, 2018, s. 115-160.
- × Martin Mikkelsen: The Bronze Age Settlement at Aas, eastern Thy, Denmark. I: Bronze Age Settlement and Land-Use in Thy, Northwest Denmark II (red. Jens-Henrik Bech, Berit Valentin Eriksen & Kristian Kristiansen), s. 477-503.
- × Martin Mikkelsen og Kristian Kristiansen: Legaard. I: Bronze Age Settlement and Land-Use in Thy, Northwest Denmark II (red. Jens-Henrik Bech, Berit Valentin Eriksen & Kristian Kristiansen), s. 505-538.
- × Kamilla Fiedler Terkildsen: Yngre jernalders elite-residenser i Jylland. I: Kuml 2018, s. 171-213.

ARKÆOLOGI

I 2018 har arkæologiteamet administreret 1.967 sager. Disse resulterede i godt 40 prøvegravninger, udgravninger og overvågninger - både små og store undersøgelser i selve Viborg og ude i landskabet i hele kommunen. Der er undersøgt bebyggelser og grave, spor fra alle perioder og de anlægstyper, vi genkender, og dem vi skal vende en gang mere for at forstå.

Selvom alle undersøgelser er spændende og repræsenterer små og store brikker til forståelsen af vores historie, er der ind i mellem nogle, der skiller sig ud:

Arnbjerg

Årets allerstørste udgravning lå ved Arnbjerg i den sydlige del af Viborg. Her prøvegravede Viborg Museum over 40 ha, forud for Viborg Kommunes nye udstykninger. Området får nogle nye attraktive byggegrunde med udsigt over Sønder-
sø. Og området har altid været attraktivt. Der blev således fundet spor af bebyggelse fra yngre stenalder, bronzealder, jernalder og middelalder. Næsten 5 ha med bebyggelse fra især yngre stenalder og bronzealder blev undersøgt på højningen nærmest søen. Hertil kommer flere enkeltliggende huse i den øvrige del af arealet. Indenfor det undersøgte område har der ligget omkring 100 huse. Ikke samtidig som en stor landsby, men sandsynligvis nogle stykker ad gangen, hvor et nyt hus afløste et gammelt med en frekvens på 30-40 år i perioden 2000 f.Kr. til 500 f.Kr. og i flere omgange i perioderne herefter. Det er usædvanligt, at bebyggelsen bliver liggende på samme sted over så lang en tidsperiode, så området må have været usædvanligt attraktivt og rigt på ressourcer. Den kommende bearbejdning af det store materiale vil give yderligere indsigt i livet på stedet for flere tusinde år siden.

I forbindelse med udgravningerne på Arnbjerg var der en eftermiddag om ugen gennem hele sommeren mulighed for offentligheden for at opleve udgravningen. Nogle kom en enkelt gang og hørte om udgravningen og fundene, mens andre benyttede lejligheden til at følge med i udgravningens fremskridt og kom forbi flere gange.

Romlund

På Arnbjerg var der tale om et stort område, men det er ikke altid det, det kommer an på. I Romlund, tæt på kirken, tiltrak et lille område med bare fire grunde sig opmærksomhed. Her blev der undersøgt en mindre del af en bebyggelse fra vikingetiden samt en gravplads med 13 grave, ligeledes fra vikingetiden. Placeringen er spændende, da vi her nok har fat i nogle af Romlunds ældste beboere, hvis efterkommere byggede kirken.

Hald-undersøgelserne

Undersøgelserne på Hald fortsatte i 2018. I foråret deltog en gruppe arkæologistuderende fra Aarhus Universitet i udgravningen af bryghuset på Hald Slot. Senere på året nåede museet, med en mindre undersøgelse, ned under niveauet for den nuværende borggård og ned til en ældre borgbanke. Her fremkom en høj, stejl tørveopbygning kan-
tet af solide egepæle langs ydersiden. Egepælene viste sig at have en drømmedatering. De kunne dateres til vinteren 1347/48, og dermed er Niels Bugges borg for først gang blevet sikkert lokaliseret. I 2019 fortsætter undersøgelserne og bearbejdningen af materialet, så de nye spændende resultater kan præsenteres.

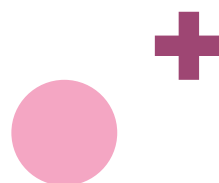
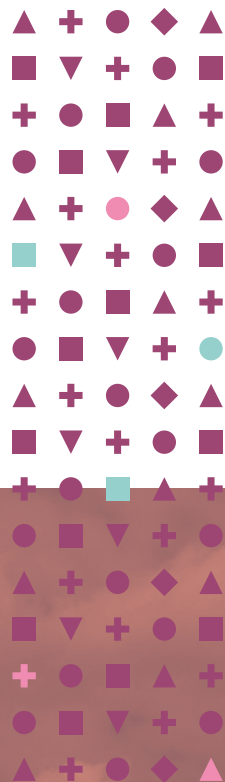
Thorsgaard

På østsiden af Simested Å nord for Vester Tostrup har museet i en årrække haft kendskab til en bebyggelse fra yngre jernalder og ældre middelalder. Pladsen blev erkendt ud fra afgrødespor på luftfotos, hvor der kunne observeres mange formodede grubehuse på et lavtliggende næs ud mod åen. Detektorafsøgninger af området i samarbejde med Midtjysk Detektorforening har resulteret i et rigt genstandsmateriale. Da en mindre prøvegravning af området i 2016 viste, at bebyggelsessporene var under kraftig nedpløjning, søgte og fik museet i 2018 midler fra Slots- og Kulturstyrelsens pulje til dyrkningstruede lokaliteter til en mindre udgravning af den centrale del af bebyggelsen. Ved udgravningen blev der bl.a. udgravet 16 grubehuse, hvori der blev fundet en del jerngenstande, enkelte glasperler, ravperler, tenvægte samt mange ubrændte væbevægte, hvilket tyder på omfattende tekstilproduktion.

Detektorfund og -træf

Også i 2018 har museet modtaget en stor mængde genstande fundet med metaldetektorer af de efterhånden mange amatørarkæologer, der dyrker hobbyen. Således har vi modtaget og vurderet ca. 2000 metalgenstande. Af disse er 671 registreret. Mange af disse er sidst på året pakket og på vegne af finderne sendt til danefævvurdering på Nationalmuseet.

Midtjysk Detektorforening afholdte for andet år i træk sidst i oktober et stort detektortræf med over 100 deltagere i området omkring Skals og Ulbjerg, hvor museet bidrog ved udvælgelsen af lokaliteter og var til stede hen over weekenden.

Sommeren 2018 var lang og tør og prægede arbejdsbetingelserne ved de store udgravninger på Arnbjerg. Som det kan ses på billedet, var et vandsingsanlæg i gang. Uden dette var jorden for tør til at skelne sporene fra fortiden fra hinanden.

SAMLING

I 2018 tog Viborg Museum det nye magasin på Tagtækkervej i brug. En del af magasinet er indrettet med kompaktreoler, der sikrer en effektiv udnyttelse af arealet.

I 2018 kunne Viborg Museum tage det nye magasin på Tagtækkervej i brug. Taget er skiftet, der er installeret affugtningsanlæg og desinfektionsfryser samt gennemført en lang række bygningsforbedringer.

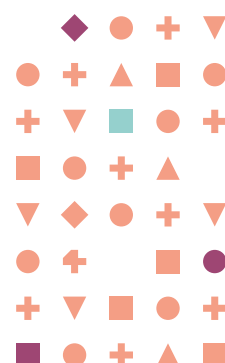
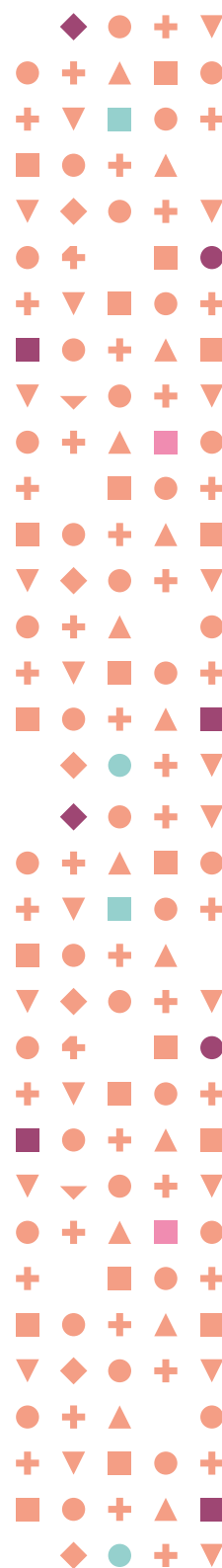
2018 var også året, hvor kampen mod skimmelangreb på Viborg Museum blev intensiveret efter nye angreb. Teknologisk Institut kortlagde først på året de sundhedsmæssige forhold i kælderen under Hjultorvet 4, og resultatet var som forventet ikke opløftende. Dernæst var ca. 8 måneder afsat til at fortsætte processen, der blev påbegyndt i 2017, med at få rensat og ompakket genstande fra det arkæologiske magasin og flyttet til det nye magasin. Det blev udført af en projektansat konservator. Ved udgangen af året manglede stadig ca. 1/3 af kælderen at blive afrenset og flyttet, et arbejde der skubbes til 2020.

Lokalhistorisk Arkiv på Hjultorvet 9 måtte desværre lukke læsesalen i efteråret pga. skimmelangreb i avissamlingen.

Arbejdet med tømningen af de gamle udstillinger på Hjultorvet 9 blev stort set tilendebragt i 2018. Desuden påbegyndtes flytningen af de titusindvis af museums-genstande fra alle museets magasiner i løbet af året. Mange mindre magasinrum på Hjultorvet er nu tømt, og genstande er flyttet til det nye magasin. En væsentlig del af de mindre genstande fra magasinet på Liseborg er ligeledes flyttet. I forbindelse med museets store flytteproces gennemgås alle genstande, og det tjekkes, at registreringen er fyldestgørende, genstandene fotograferes og evt. udskilles genstande, der enten ikke har tilstrækkelige informationer eller stammer fra andre egne af landet end Viborg Museums ansvarsområde.

På museet er tre faste medarbejdere stort set fuldtids-beskæftiget med flytteprocessen. Desuden er 1-2 praktikanter tilknyttet via jobcenteret. Viborg Museum har derudover et team af frivillige, der mødes en gang ugentlig og bidrager med registrering, fotografering, pakning og magasinering. De er en uvurderlig hjælp i processen.

Et andet emne i samlingsteam i 2018 var montering af genstande til udstillingen "Her hvor vi mødes", der er omtalt tidligere. Udfordringen var at montere genstandene således, at de ikke blev påvirket af, at publikum skulle kravle op på udstillingen og være aktive med at åbne låger o.lign. Projektet lykkedes og åbner dermed muligheder for brug af genstande i andre udstillingsformer.

HVOLRIS JERNALDERLANDSBY

En skoleelev kommer glædestrålende ud af bussen og skynder sig hen til Hvolris' medarbejdere for at fortælle, at hun har glædet sig så meget, at hun ikke har kunnet sove i nat. Hun skal sammen med klassen være et døgn i jernalderen. Det er også ofte, vi hører kommentaren: "det er det sjoveste, vi nogensinde har været med til". Kommentaren høres endda, mens eleverne står og vasker op. Det er nogle af de dejlige oplevelser, vi hvert år er beriget med i skoletjenesten på Hvolris.

Det har som sædvanlig været et forrygende år med mange gode oplevelser og dejlige folk tilknyttet Hvolris. Med et besøgstal på lige omkring 8.000 gæster har Hvolris igen formået at tiltrække et stort publikum på baggrund af et yderst begrænset driftsbudget. Især skoleklasser har søgt aktiviteter på Hvolris, og det i et antal, der medfører, at vi desværre må afvise klasser pga. manglende ressourcer hertil.

Hvolris Jernalderlandsby dækker et meget stort areal, som kræver megen daglig vedligehold året rundt. I 2018 blev der foretaget forbedringer ift. tilgængelighed med ny bred dør på 1. sal i hovedbygningen og flisebelægning ved den nye gangbro. Der blev også etableret en ny vintersmedje og repareret pilehegn. De store åbne arealer vedligeholdes af Hvolris' besætning af 27 moderfår, 1 vædder, 3 geder, 2 haner, 5 høns og 2 shetlandsponyer.

AKTIVITETER

Levendegørelse i jernalderlandsbyen

Levendegørelse i jernalderlandsbyen finder sted hele skolernes sommerferie. Der var været 33 jernalderfamilier fordelt i de 3 jernalderhuse i 6 uger, og det har som altid været populært blandt landsbyens gæster at komme tæt på familiernes daglige gøremål i jernalderen.

Gå til Jernalder

"Vi går til jernalder" har også været i gang i 2018. Maria Kjær, frivillig her på Hvolris, har haft ansvaret sammen med den daglige leder. Der har været ca. 12 medlemmer, som er kommet jævnligt hver anden tirsdag eftermiddag i ulige uger hele året med undtagelse af skolernes ferie. De aktiviteter, der er blevet arbejdet med i 2018, har været beklædning, skindarbejde, nålebinding, lysfremstilling, horn, gamle lege, madlavning o.l.

Sysseldage

I vinterperioden afholdes der sysseldage hver anden lørdag i lige uger kl. 10-14/15. Sysselopgaverne har f.eks. været nålebinding, og der har også været aktiviteter som smedning, dragtfremstilling og vedligeholdelsesopgaver. Der kommer mellem 5-12 personer til disse dage.

Snapsting

Fire dage på Borgvold i Viborg med sjove historiske aktiviteter for børn. Det skønnes, at vi ved Hvolris' aktiviteter har været i kontakt med ca. 5-600 deltagere i disse dage.

Ild i natten

Igen i 2018 arrangeredes Ild i natten, som altid er en efter-spurgt og meget stemningsfuld event. Musikken leveredes af sækkepibespiller Gry Møller Svenningsen, og vi benyttede lejligheden til samtidig at fejre 20-års jubilæum for Hvolris' uundværlige venneforening.

Markedsdage

Markedsdagene på Hvolris tiltrak mange hundrede gæster, som fornøjede sig med shows med gøglergruppen Ramshang og en lang række af boder og aktiviteter med oldtiden som fællesnævner.

Efterårsferie

I efterårsferien var der levendegørelse tirsdag, onsdag og torsdag. Foruden levendegørelse af familier og frivillige var der besøg af Falkoner Frank Skårup, kampdag for børn, bueskydningskonkurrence, fortælling om Anders og Vild Mad. En herlig uge der var meget velbesøgt.

PERSONALE I HVOLRIS JERNALDERLANDSBY

- × **Daglig Leder: Hanne Sørensen**, fuldtidsansat.
- × **Historisk håndværker: Ib Søndergaard Andersen.**
Ansæt med 20 t./uge (fratrådte sin stilling 1.12.)
- × **Museumsformidler: Berit Guldbrand,**
16 t./uge i flexjob.
- × **Køkken/frontpersonale: Sanne Olesen,**
i flexjob 9 t./uge.
- × **Virksomhedspraktik:** Der har været 8 personer i virksomhedspraktik fra 1-13 uger med 20-37 timer ugentligt.
- × **Formidler og servicemedarbejder:**
Margrethe Ladefoged, frivillig hele året. Rundviser i området og hjælper til ved arrangementer.
- × **"Jernalderfolk":** 15-20 frivillige: hjælper til med diverse klargøringsopgaver, laver aktiviteter og er med til at befolke landsbyen i sæsonen.
- × **Samfundstjeneste:** Der har i alt været 3 personer i samfundstjeneste i år. De har i alt arbejdet 190 timer. Opgaverne har hovedsagelig bestået af forefaldende arbejde.

I år måtte vi sige farvel til Ib, vores historiske håndværker. En erstatning søges til marts 2019. Arbejdsopgaverne bliver bl.a. at smede, historisk håndværk i landsbyen og almindelige håndværksopgaver i resten af området.

Hvolris Jernalderlandsby

**VIBORG
MUSEUM**